

Deres ref.: 22/4264

Oslo, 1. september 2022

HØRINGSUTTALELSE - "Bostøtten - opprydning og forankring" - rapport fra ekspertgruppe

1. Innledning

Rettspolitisk forening (Rpf) er en uavhengig forening bestående av jurister, studenter i juridiske fag og andre interesserte. Rettspolitisk forening arbeider blant annet for å forsvare rettsstatlige verdier og for å bedre den rettslige situasjonen til sosialt vanskeligstilte grupper. Vi ønsker med dette å knytte noen bemerkninger til rapporten «Bostøtten – opprydning og forankring».

2. Boutgifter

Utgifter til strøm omfattes i utgangspunktet ikke i beregningsgrunnlaget for bostøtte. Ettersom strømavgiftene har hatt en enorm vekst de siste årene, så foreslår RPF at utgifter til strøm skal omfattes av beregningsgrunnlaget. Dette vil gi en økonomisk trygghet for de vanskeligstilte i samfunnet, slik at de ikke er avhengig av særskilte vedtak om statlig strømstøtte i vintermånedene (se eksempelvis. Prop. 46 S (2021–2022) og Innst. 119 S (2021–2022)).

Det ble også i 2021-2022 gitt ekstraordinære utbetalinger til mottakere av bostøtte som en form for strømstøtte. Denne utbetalingen skjedde etterskuddsvis, basert på eventuelt bostøttevedtak fra desember 2021. At ordningen var slik førte til at en rekke AAP-mottagere som hadde fått tre utbetalinger i november falt utenfor, og disse kvalifiserte da ikke til den ekstraordinære utbetalingen til mottakere av bostøtte (selv om satsene i egenandelsberegningen i denne perioden ble noe forandret). Det er åpenbart uheldig å ha en ordning som fører til slike situasjoner, og overnevnte situasjon ville vært unngått dersom utgifter til strøm omfattes i beregningsgrunnlaget for bostøtte.

Videre er det uheldig at det i dagens bostøtteordning er en forskjellsbehandling mellom de som har strømavgift inkludert i leien, og de som ikke har det. Bostøtten bør kompensere dem som ikke har strøm inkludert.

Ekspertgruppen konkluderte i høringsnotat med at:

«De ekstraordinære utbetalingene er ment som kortsiktige og midlertidige tiltak. Det kan være behov for mer permanente og forutsigbare måter å håndtere svingninger i strømprisene på».

Vi støtter denne konklusjonen.

Ekspertgruppen mener likevel i høringsnotat at det er «krevende» å be mottakere om å rapportere eget forbruk. Vi er uenig i dette, og antar at så lenge sosialhjelpsmottagere makter å legge frem omfattende dokumentasjon for å kvalifisere til sosialhjelp, så klarer bostøttesøkere å legge frem strømfaktura.

Ekspertgruppen foreslår i høringsnotat å innføre sjablongbeløp som automatisk legges til beregningen av bostøtte. Vi støtter denne anbefalingen.

3. Boutgiftstak

Høringsgruppen foreslår at boutgiftstakene tar utgangspunkt i en rimelig boligstørrelse gitt husstandens størrelse og sammensetning. Foreninga kan støtte dette, med det tillegg at det også må tas høyde for gjengs leie i områder med pressede leiepriser..

Vi ønsker å presisere at for eventuell geografisk differensiering og særskilte boutgiftstak i pressområder, bør det ikke være slik at det er lettere for de som kvalifiserer til bostøtte å bo i pressområdene sammenlignet med de som ikke kvalifiserer til bostøtte. Allikevel bør det være mulig for de som kvalifiserer til bostøtte å bo i pressområder med akseptabel standard.

4. Inntektsgrunnlag

Foreningen kan støtte forslaget om å gå over til gjennomsnittsberegning av siste tre månedsinntekter, ettersom dette gjør ordningen mer forutsigbar for de med variabel månedsinntekt.

Av rapporten fremkommer det imidlertid at dette kan ha potensielle uheldige konsekvenser, ved at enkelte med sterkt varierende inntekt kan miste bostøtten i perioder. Løsningen virker å skape nye utfordringer som burde blitt ytterligere utredet.

Vi har forståelse for at det er krevende å utforme et nytt system som er forståelig, brukervennlig og som sikrer likebehandling. Ser man likevel behovet for å utforme et nytt system, forventer vi at man strekker seg til det ytterste for å oppnå nettopp dette.

5. Egenandel

Foreninga støtter forslaget om at egenandelen settes til null for husstander som ikke har tilstrekkelig inntekt til å dekke nødvendige utgifter til livsopphold, og at egenandelen i større grad knyttes til livsoppholdkostnader. Dette er til fordel for de vanskeligstilte som bostøtteordningen opprinnelig ble opprettet for å behjelpe.

6. Dekningsgrad

Dekningsgraden må sees i sammenheng med ordningen for øvrig.

Slik det fremkommer av rapporten, følger det at omfanget av bostøtten er redusert de siste 10 år. at det er færre som får støtte og at de som får, får mindre. Dekningsgraden er et verktøy for å oppjustere utbetalingene, uten å gripe direkte inn i utformingen av ordningen.

Foreninga tar dermed til orde for at dekningsgraden bør oppjusteres dersom politikerne ikke konkluderer med at ordningen bør endres for øvrig. Vi mener bostøtten bør være mer omfattende enn den er på nåværende tidspunkt. Endring av dekningsgraden er en praktisk enkel løsning for å gjøre ordningen mer omfattende.

7. Boligpolitiske hensyn

Foreninga støtter ekspertgruppens syn om at man burde knytte bostøtte og startlån bedre sammen, slik at det blir bedre samspill mellom statens boligsosiale midler, samt at flere kan få muligheten til å eie bolig.

8. Prioriteringer

Bostøtte skal ikke være et tiltak som skal kompensere for andre økonomiske problemstillinger i samfunnet, det være seg høye boligpriser eller lave utbetalinger til uføre og sosialhjelpsmottakere. Om de økonomiske utfordringene ligger i høye boligpriser eller at uføre og sosialhjelpsmottakere ikke mottar tilstrekkelig midler til livsopphold, bør problemene avhjelpes på området årsaken ligger.

9. Forvaltningsnivå

Ekspertgruppen har vurdert om kommunen eller staten har best forutsetninger for å forvalte bostøtten og vist til flere ulemper ved en kommunal forvaltning av bostøtten.

Foreninga mener at en overføring av ansvar til kommunene vil kunne ha flere ulemper enn fordeler, da fordelingen av bostøtte vil gi økte kostnader hos kommunene. Det er ikke alle kommuner som har de nødvendige ressurser til å forvalte bostøtten og ordningen kan treffe skjevt fra kommune til kommune.

10. Bostøtten og arbeidsavklaringspenger

Mottagere av arbeidsavklaringspenger får enkelte måneder 3 utbetalinger, hvilket fører til at de får brutto inntekt over inntektsgrensen, og eventuelt ikke kvalifiserer til bostøtte. Selv om det kan innvendes at disse stønadsmottagerne allikevel vil tjene mer på at ordningen er slik over ett helt år, mener foreninga at dette medfører en uheldig og lite forutberegnelig økonomisk situasjon for vanskeligstilte. Lånopptak og/eller ubetalte regninger er potensielle konsekvenser.

Foreninga foreslår på denne bakgrunn at AAP-mottagere bedømmes på bakgrunn av to utbetalinger hver måned, og ikke tre.

11. Uføre og bostøtten

Etter uførereformen i 2015, falt ca. 20 000 av 40 000 uføre ut av bostøtteordningen. Dette skyldtes ikke at de satt igjen med høyere netto beløp månedlig, men at brutto inntekt ble betraktelig høyere, med den konsekvens at inntektsgrensene ble overskredet for majoriteten.

Foreninga mener det er et tankekors at så mange av de vanskeligstilte i samfunnet faller utenfor ordningen, og at det bør gjennomføres en politisk diskusjon på om bostøtten bør justeres slik at den omfatter majoriteten av denne gruppen. Dette forslaget må sees på den bakgrunn at majoriteten av uføre ikke har midler til livsopphold etter utgifter i tråd med SIFOS referansebudsjett.

***

Eventuelle spørsmål kan rettes til styret i foreninga på e-post styret2@rpf.no.

Med vennlig hilsen,

Victor Håland, Ermal Veliqi, Mathias Gravdehaug og Anastasia Valland
Rettspolitisk forening